מדינת ישראל

הקרן לשיקום מחצבות

הקרן לשיקום מחצבות

דו"ח פעילות לשנת 2017

עריכת הדו"ח: יעל בר מאורסטודיו לאדריכלות נוף
צילומים: ארכיון הקרן לשיקום מחצבות
תמונת שער: מחצבת חצור הגלילית צילום: אדריכל איתמר בן שדה
מאי 2018

מחצבת מגדל צדק בתהליך שיקום

תוכן עניינים

מבוא: מר יוסי וירצבורגר, יו"ר הנהלת הקרן לשיקום מחצבות 3
חברי הנהלת הקרן לשיקום מחצבות בשנת 2017 5
דו"ח הכנסות והוצאות לשנת 2017 6
פירוט הוצאות שיקום מחצבות בשנת 2017 7
מפות מיקום המחצבות שבשיקום 8

פרויקטים נבחרים בשנת 2017

מחצבת פסוטה 13
מחצבת חצור הגלילית 15
מחצבת גולני - טורעאן - חלק מערבי 17
מחצבת עין חרוד - חלק א' 19
מחצבת נורדיה - בית יצחק 21
מחצבות מגדל צדק - הטיילת הצפונית 22
מחצבות מגדל צדק - בריכות חורף 24
מחצבות פארק ענבה - מודיעין 26
מחצבת יסודות 29
מחצבת שתולים 30
מחצבת יד נתן 31
מחצבת עציונה - חלק א' 32
מחצבת ערד 33
מחצבת "הבור" - באר שבע 34
מחצבות ניצנה 35
מחצבות החד"צ מכתש רמון - סלילת דרך ושביל אופניים 36
מחצבת שחורת 37

נספחים

נספח 1 - "חוק שיקום מחצבות" חלק י"ג מפקודת המכרות: שיקום מחצבות (תיקון תשל"ג) 39
נספח 2 - תקנות המכרות תשל"ח 1978 41
נספח 3 - מסמך מדיניות הקרן לשיקום מחצבות 43
נספח 4 - שיקום מחצבה נטושה - היכן מתחילים? 46

מחצבת ניצנה - במה דרום מערבית

מבוא

מר יוסי וירצבורגר, יו"ר הנהלת הקרן לשיקום מחצבות

כמידי שנה כך גם השנה, אנו גאים להציג בפניכם את דו"ח פעילות הקרן לשיקום מחצבות לשנת 2017 ובו חלק מהפרויקטים בהם טיפלה הקרן.

החוברת מתארת את המחצבות בהן הקרן טיפלה בשנת 2017. תיאור הפרויקטים מסודר בחוברת על פי סדר גיאוגרפי כאשר בתחילתה מובאות המחצבות הצפוניות ביותר, מחצבות המצויות בסמיכות לישובים פסוטה, חצור הגלילית ועד לדרומה של הארץ - מחצבות הסמוכות לאילת.

בשנה זו המשיכה הקרן במגמה משנת 2016 והצליחה לשקם מחצבות המצויות בפריפריה בסמיכות לישובים כך ששיקום המחצבה ישפיע ישירות על הטבת איכות החיים של התושבים בישובים הסמוכים. ניתן לראות כיצד מחצבה בתחומי הכפר פסוטה הופכת להיות לגן המשחקים הראשי והעיקרי של הכפר. מחצבת יד נתן אשר היוותה שנים רבות מפגע סביבתי לתושבי יד נתן תשוקם לטובת תושבי היישוב וכן לציבור הרחב. בנוסף לשתי מחצבות אלו, ניתן לראותאת שיקום מחצבת פארק

ענבה הסמוכה למודיעין בה שטח נרחב יהפוך לפארק הסמוך לעיר מודיעין עם דרכי גישה נוחות הן מכביש מספר 1 והן מרכבת ישראל.

צוות ההנהלה של הקרן לשיקום מחצבות, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

בשנה זו אנו שמחים לעבור משלב התוכניות והמכרזים לביצוע ממשי של שיקום אדיר ממדים אשר נעשה בתחומי הגן הלאומי מגדל צדק. בשנה זו התחלנו לבצע עבודות לטובת שיקום שרשרת מחצבות אשר סובבו את הגן. השיקום יקשר בין תושבי ראש העין למרחב הפתוח אשר סביב העיר.

בנוסף, הקרן בונה בשיתוף עם רשות הטבע והגנים בריכות חורף. בריכות החורף בישראל מצויות בסכנת הכחדה ויחד עמן בעלי חיים ייחודים החיים בהן. בריכות החורף בגן לאומי מגדל צדק תחזרנה את בעלי החיים לאזור וגם תסדרנה את ניקוז העיר ראש העין. בנוסף לשני פרויקטים אלו אנו צופים כי בשנת 2018 יחל פרויקט נוסף של שבילי אופנים לאורך מספר קילומטרים אשר בחלקם אף יהיו שבילים מונגשים לטובת תושבי האזור ומטיילים אשר יגיעו מכל רחבי הארץ.

כולנו תקוה כי אזרחי המדינה ייהנו מהשטחים אשר הקרן משקמת ומחזירה לקהילה בצורות שונות בשטחי חקלאות ,טבע ,פנאי ונופש וזאת לאחר שבעלי המחצבות ובעלי הקרקע סיימו לנצל את חומרי הגלם, אשר מהווים אבן בסיס לבניינה של הארץ.

יוסי וירצבורגר
יו"ר הקרן לשיקום מחצבות

2017

חברי הנהלת הקרן לשיקום מחצבות לשנת

מר יוסי וירצבורגר מר ישראל סקופ גב׳ חנה תקציביםאיגויטלזוזמר יובל פלדמר שארבל שחאדהמר מנחם זלוצקי (חלק מהתקופה)מר וד אלון יצרניזס "ק (חלק מהתקופה)מר זאב

ברלמר דור חומריבלוךמר שמואל מנדלביץגב' נעה טל

מחצבהקרן

קיימת

מר צבי זיועו"ד מירב קנולררו"ח ירדנה שהסרו"ח משה דוד לישראל

מזרחימשרד האנרגיה יו"ר ההנהלהרשות מקרקעי ישראל מרכז

פעולות ההנהלהמשרד האוצר - מנהל התכנון

סיור הנהלת הקרן לשיקום מחצבות, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

חברהרשות הטבע והגנים חברמשרד האנרגיה -

ז

המפקח על המכרות חבר כיהמשרד חברחברחברמשק

ר להגנת יקמשקיפה

ה

הסביבההמ קשרד להגנת רהסביבהמש ן רד הכלכלה לוהתעשייהמ ששרד האוצר י

- אגף ק

ום מחצבותיועצת משפטית הקרן לשיקום
מחצבותחשבת הקרן
לשיקום מחצבותמבקר
פנים

דו"ח הכנסות והוצאות
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017)בש"ח(

מתוך המאזן המבוקר שנערך על ידי רואת חשבון ירדנה שהם

הכנסות)אלפי שקלים(

הכנסות מבעלי מחצבות	**19,573**

הוצאות)אלפי שקלים(

שיקום מחצבות	**5,763**
הנהלה וכלליות	**1,854**
סה"כ הוצאות	**7,617**

סה"כ

עודף בשנה זו	**11,986**

הוצאות שיקום מחצבות

לתקופה מה-1 בינואר 2017 עד ה- 31 בדצמבר 2017

הנתונים בשקלים לפי מחצבות
(לא כולל הוצאות על סקרים)

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

מס' במפה	שם המחצבה	מיקום (רוחב/אורך)	שטח (בדונם)	סכום ההוצאה (בש"ח)	תיכנון (בש"ח)	ביצוע (בש"ח)
1	תל חי כפר גלעדי חלק א'	253250/794750	36	30,695.00	30,695.00	0.00
2	מלביה מתקן גריסה	248050/778590	5	28,994.00	28,994.00	0.00
3	פסוטה	228800/772280	10	383,682.06	65,587.06	318,095.00
4	חצור הגלילית	249930/765320	120	469,951.10	46,447.00	423,504.10
5	קרית חב"ד צפת	765000/247450	80	191.00	191.00	0.00
6	מג'ד אלכרום - בית הקברות יער קק"ל	224410/757560	20	1,092.00	1,092.00	0.00
7	הבטיחה מערב	262010/754940	56	364,225.00	16,824.00	347,401.00
8	גולני (חלק מערבי + סוללה דרומית)	236250/742950	38	11,466.00	11,466.00	0.00
9	גניגר	223720/730110	10	70,969.78	3,577.78	67,392.00
10	מעלה אלישע	250800/722800	79	51,246.00	51,246.00	0.00
11	עין חרוד חלק א'	234500/716500	360	94,929.30	94,929.30	0.00
12	קיסריה שכונה 12	191170/710010	18	80,956.00	81.00	80,875.00
13	כפר הרוא"ה	192225/699725	3	24,859.00	24,859.00	0.00
14	נורדיה בית יצחק	190400/691700	80	75,149.00	75,149.00	0.00
15	מגדל צדק טיילת צפונית	196200/665400	250	69,232.44	69,232.44	0.00
16	מגדל צדק בריכות החורף	196050/664980	80	729,464.88	61,343.40	668,121.48
17	מגדל צדק שביל אופניים	195600/664750	11200	124,359.00	124,359.00	0.00
18	א.ת. חצב - נחשונים ב'	195320/662640	60	4,813.00	4,813.00	0.00
19	פארק מודיעין נחל ענבה	195500/645500	130	55,737.00	55,737.00	0.00
20	יסודות	186430/635320	94	4,446.00	4,446.00	0.00
21	שתולים - עד הלום	168200/631800	85	276.00	276.00	0.00
22	הר טוב (מערת אבשלום)	202150/629350	20	52,806.00	52,806.00	0.00
23	מחצבת עציונה חלק א'	204900/620835	23	54,215.00	54,215.00	0.00
24	נגבה-1 - גבעת תום ותומר	169350/619880	314	46,275.65	46,275.65	0.00
25	יד נתן 2	172470/618510	220	47,109.30	47,109.30	0.00
26	באר שבע המטווח	574450/179925	50	10,053.50	10,053.50	0.00
27	חול ערד מגרש ט	219500/571600	104	10,397.00	10,397.00	0.00
28	נחל באר שבע חצרים מערב	169500/567700	650	696,419.00	74,657.00	621,762.00
29	נחל חימר מערב	562004/220429	130	362,829.00	120,003.00	242,826.00
30	רביבים (תאר"ס) קטע ה'	175000/548500	4000	33,380.00	33,380.00	0.00
31	הר שחר - משאבי שדה מתקנים	182109/547465	650	13,536.50	13,536.50	0.00
32	מחצבת משאבי שדה - נחל רביבים	18000/54724	1250	412,444.27	12,208.00	400,236.27
33	ניצנה חופרי הדרום ופרהוד	545800/191300	327	14,199.00	14,199.00	0.00
34	מחפורות שיש ממזרח לכביש 40 מצפה רמון	181500/505200	110	20,119.40	20,119.40	0.00
35	שיש אלה מצפה רמון	18085/50465	55	2,340.00	2,340.00	0.00
36	מחצבות שיש גוש 39033 כניסה למצפה רמון	180000/504000	600	980,641.20	82.10	980,559.10
37	מכתש רמון חד' צ - גן לאומי	185500/501200	2300	292,943.20	165,031.20	127,912.00
38	נחל שחורת	198100/391300	150	554.00	554.00	0.00
			סה"כ	5,726,995.58	1,448,311.63	4,278,683.95

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

1. תל חי כפר גלעדי חלק א'
2. מלכיה מתקן גריסה
3. פסוטה
4. חצור הגלילית
5. קרית חב"ד צפת
6. מג'ד אלכרום - בית הקברות יער קק"ל
7. הבטיחה מערב
8. גולני (חלק מערבי + סוללה דרומית)
9. גניגר
10. מעלה אלישע

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

1

11. עין חרוד חלק א'
12. קיסריה שכונה 12
13. כפר הרוא"ה
14. נורדיה בית יצחק
15. מגדל צדק טיילת צפונית
16. מגדל צדק בריכות החורף
17. מגדל צדק שביל אופניים

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

18. א.ת. חצב - נחשונים ב'
19. פארק מודיעין נחל ענבה
20. יסודות

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

2

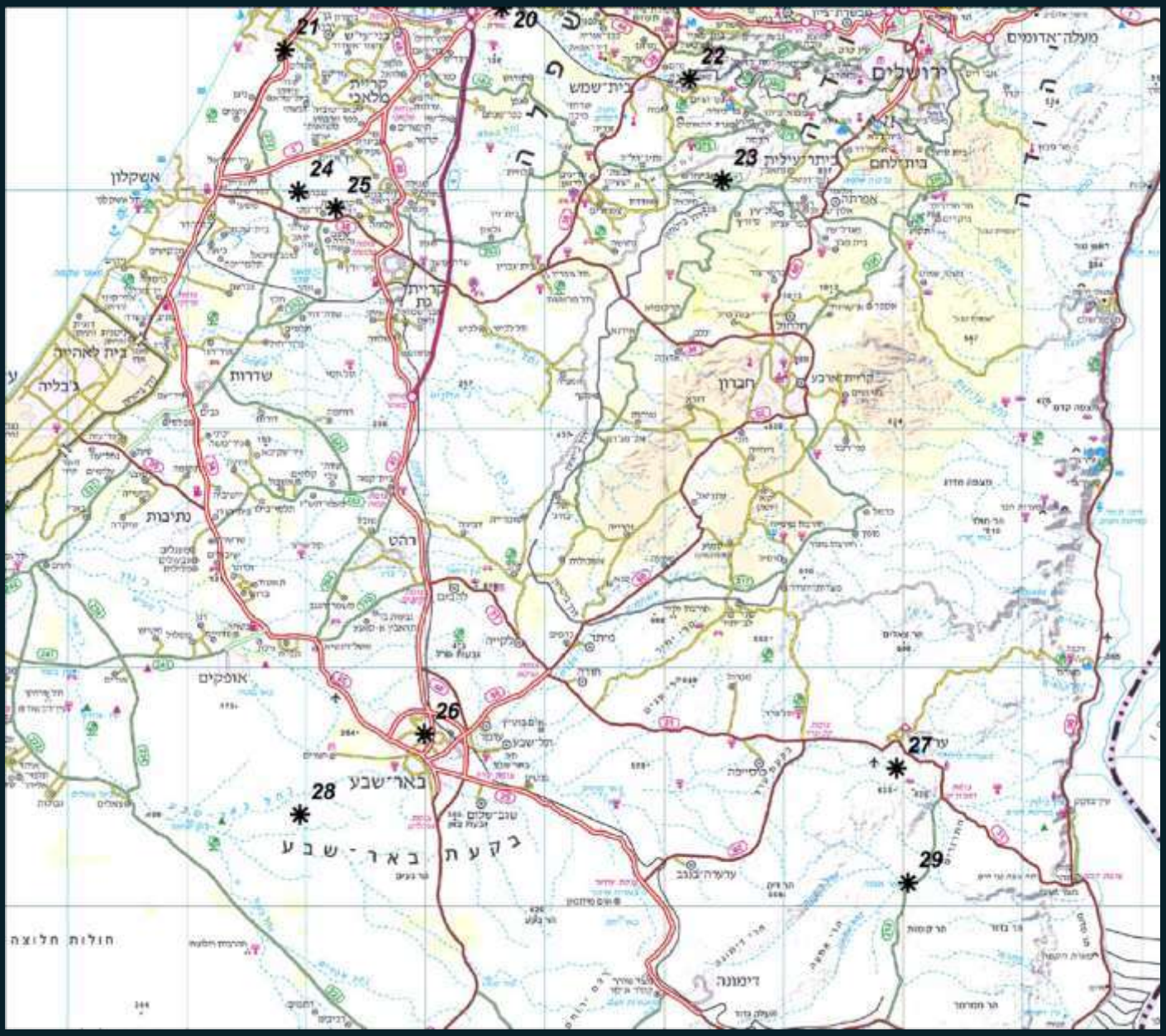
21. שתולים - עד הלום
22. הר טוב (מערת אבשלום)
23. מחצבת עציונה חלק א'
24. נגבה - 1 - גבעת תום ותומר
25. יד נתן 2
26. באר שבע המטווח

מפה מתוך 5

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

27. חול ערד מגרש ט'
28. נחל באר שבע חצרים מערב
29. נחל חימר מערב

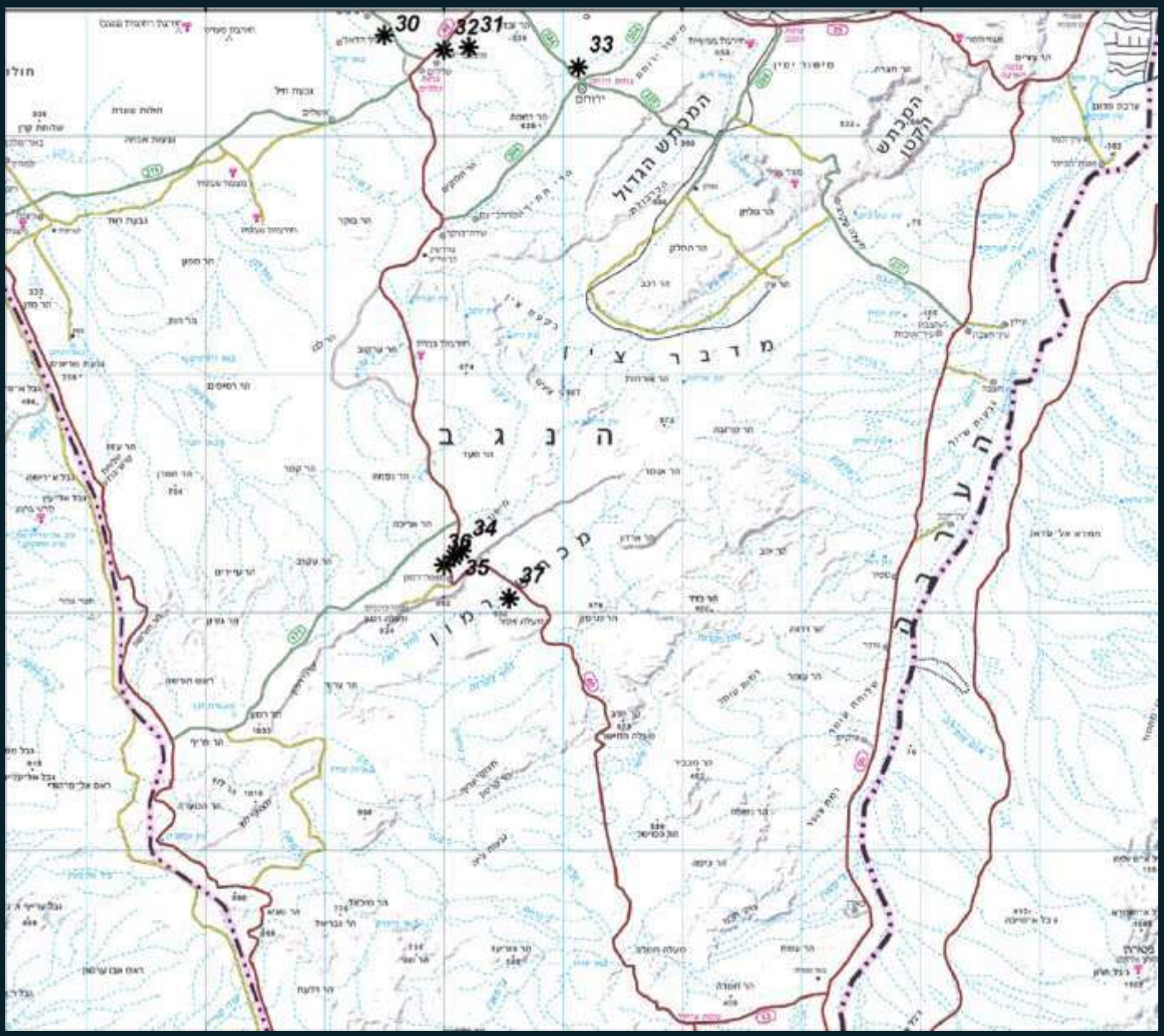
3

30. רביבים (תאו"ס) קטע ה'
31. הר שחר - משאבי שדה מתקנים
32. מחצבת משאבי שדה - נחל רביבים

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

33. ניצנה חופרי הדרום ופרהוד
34. מחפורות שיש ממזרח לכביש 40 מצפה רמון
35. שיש אלה מצפה רמון
36. מחצבות שיש גוש 39033 כניסה למצפה רמון
37. מכתש רמון חד"צ - גן לאומי

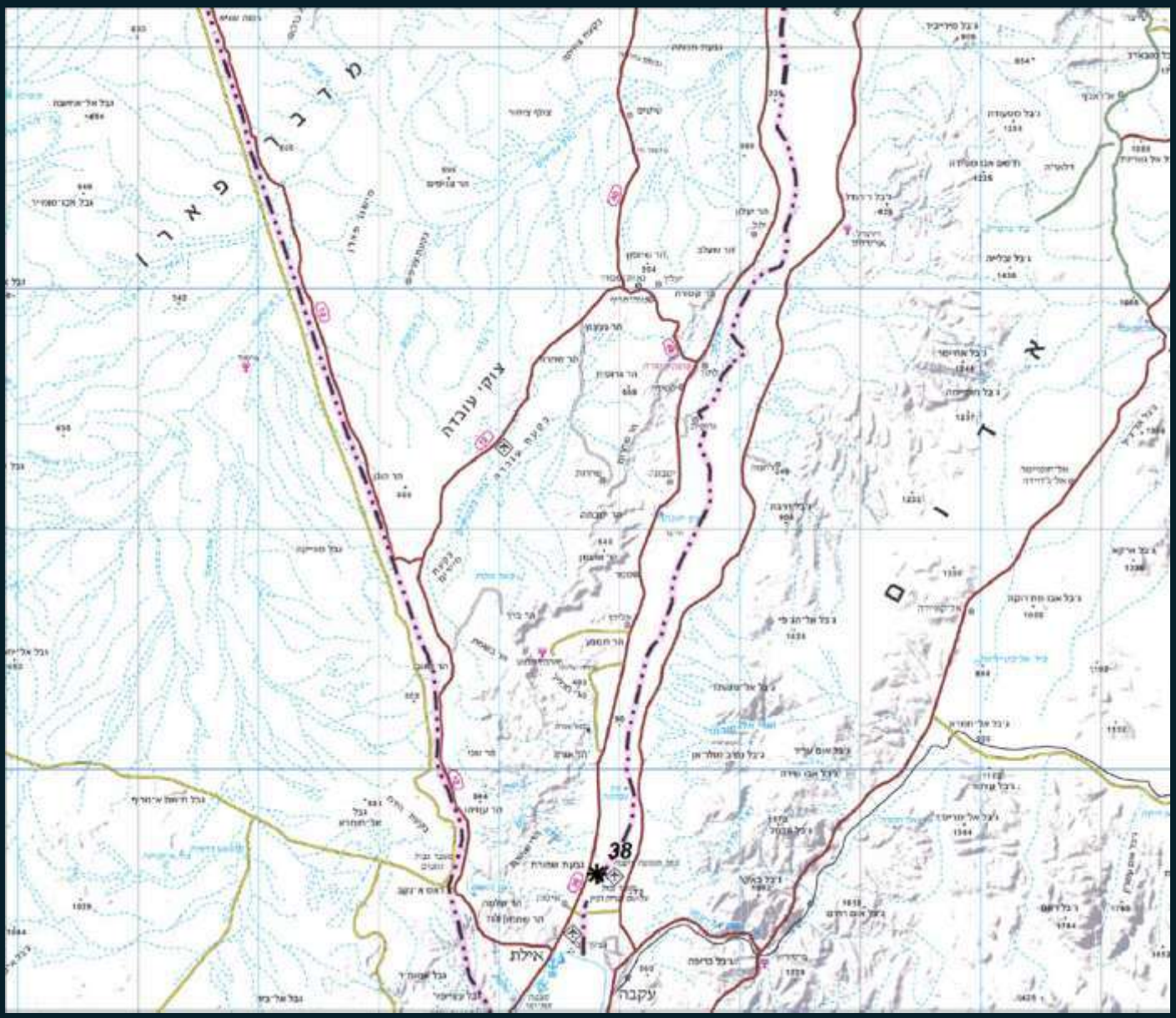

מפה מתוך 5

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

38. נחל שחורת

מפה מתוך 5

מפות מיקום המחצבות שבשיקום

רשימת המחצבות ע"ג המפה:

5

מחצבת פסוטה

מחצבת פסוטה, צילום: משה דרור

תכנון: טוך סרגוסי אדריכלות נוף

ביישוב פסוטה, הנמצא בגליל העליון, בין אלקוש במזרח ואבירים במערב, נמצאת מחצבת אבן שיש נטושה.

הקרן לשיקום מחצבות, בשיתוף עם מועצה מקומית פסוטה, הכינו תכנית מפורטת המשלבת אזורי מגורים, גני ילדים ,פעוטון ושצ"פ על שטח המחצבה. תכנית זו אושרה וכפועל יוצא מכך, קידמה הקרן לשיקום מחצבות תכניות מפורטות עבור פיתוח השצ"פ בשטח המחצבה.

תכנית השצ"פ כוללת פיתוחו כגן ציבורי ובו שבילים מרוצפים מוקפים בצמחיה ובמרכז מתקני משחקים לילדים בגילאים שונים .
בשנת הדו"ח פורסם מכרז, נבחר קבלן והוחל בעבודות השיקום.

תקציב עבודות השיקום עומד על סכום של כ- 000,140,1 ₪ במימון הקרן ומ.מ. פסוטה.

השיקום נועד לטובת ילדי פסוטה אשר יוכלו ליהנות בגן המשחקים, הראשון מסוגו ביישוב, ולבלות בין מתקניו ולהפוך את האתר לנקודת מפגש לתושבים, פינת מנוחה וביקור.

תכנית שיקום מחצבת פסוטה - הקמת גן משחקים

מחצבת פסוטה, מצב לפני השיקום, צילום:
משה דרור

מחצבת חצור הגלילית

מחצבת פסוטה במהלך השיקום, צילום: משה דרור מחצבת חצור הגלילית במהלך השיקום, צילום: איתמר בן-שדה

תכנון: איתמר בן שדה, אדריכל
נוף\תכנון תב"ע: רודי ברגר, אדריכל

מחצבת חצור הגלילית נמצאת במערב היישוב, משיקה ליער בירייה ונמצאת בקרבת קבר חוני המעגל.

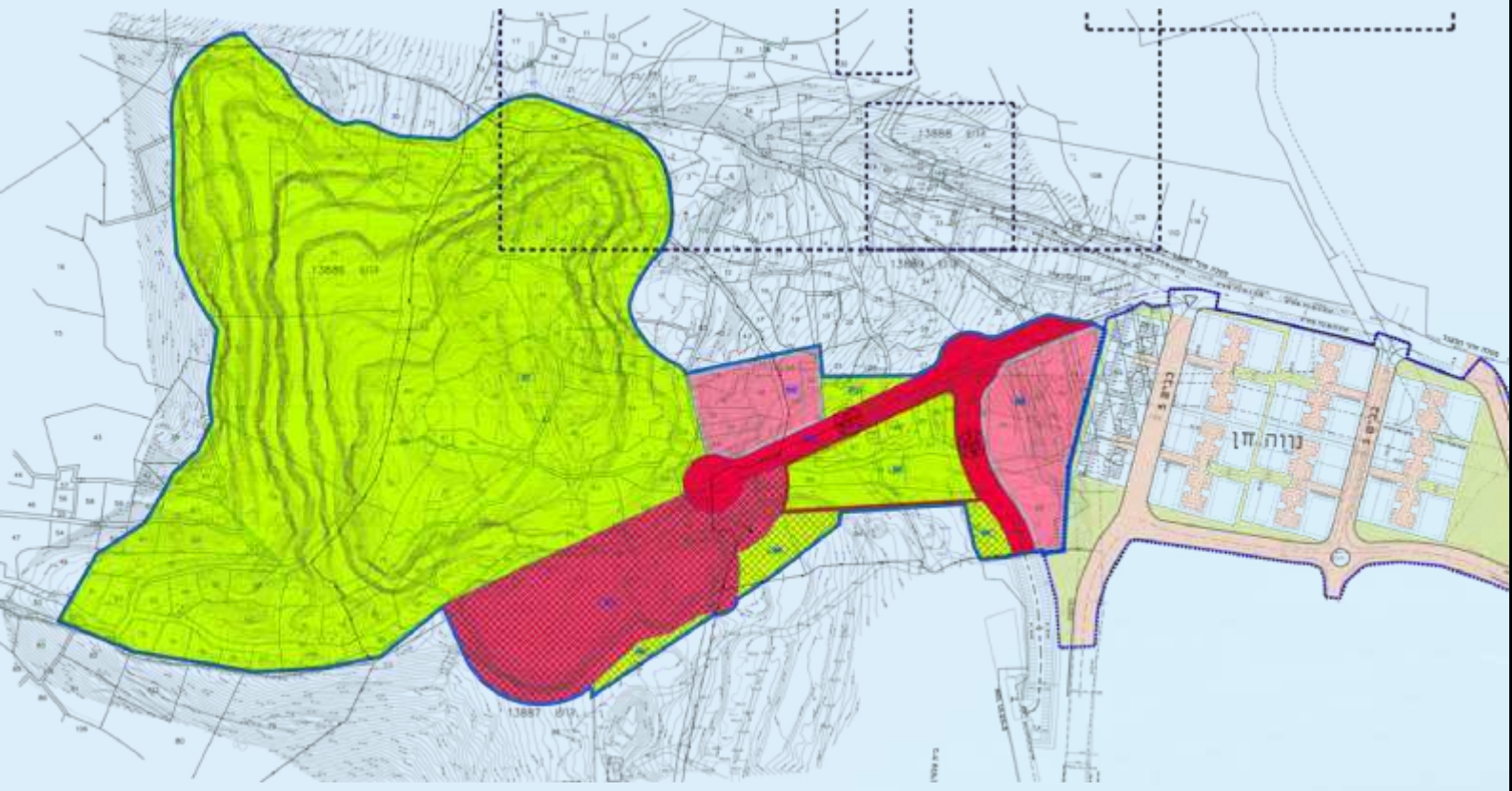
המחצבה שימשה בעבר כמקור לחציבת סלע גיר קשה. המחצבה תחומה על ידי שני ערוצים מקומיים המנקזים את השטח ,נחל מחניים מצפון ונחל פארעם מדרום. מורד אפיקו של נחל פארעם עובר בתחום המחצבה, ברוב השנים נחל זה מזרים מים לתחום המחצבה, אולם בעונת החורף האחרונה, לא נצפתה זרימה בערוץ לכיוון המחצבה.

במהלך שנת 2017 הקרן לשיקום מחצבות, בשיתוף עם המועצה המקומית חצור הגלילית, קידמה את תכנית שיקום המחצבה והחלה בביצוע עבודות השיקום באתר. התכנית מציעה נטיעות עצים, תאטרון פתוח ל-500,3 איש, מתקני ספורט ומתקני משחק אשר יהפכו את המחצבה לאתר פעילות לאירועי תרבות ולפעילות פנאי, נופש וספורט עבור תושבי המקום ואזור הצפון .במהלך שנת 2017 בוצע ייצוב טופוגרפי של השטח עבור התאטרון הפתוח, וחניון צמוד לרכבים פרטיים שיבקרו בתאטרון הפתוח. בשנת 2018 הקרן תמשיך בקידום התכנית המפורטת אשר תאפשר הרחבת שימושים בתחומי המחצבה.

מחצבת חצור הגלילית במהלך שיקום, צילום:
איתמר בן-שדה

תכנית שיקום מחצבת חצור הגלילית

מחצבת חצור הגלילית צילום איתמר בן שדה

מחצבת גולני - טורעאן - חלק מערבי

תכנון: נטע שמר - תכנון סביבה ונוף

ליד הישוב טורעאן שבגליל התחתון, בקרבת צומת גולני, נמצאת מחצבה פעילה. בחלק הנטוש של המחצבה, ממערב, תיכננה הקרן מטמנת פסולת מוצקה. התכנית אושרה ורשות מקרקעי ישראל היקצתה את השטח למפעיל המטמנה. כיום, לאחר גמר מילוי חלק מהמטמנה נרתמה הקרן בשיתוף המועצה המקומית טורעאן לשיקם חלק זה.

השטח מהווה שצ"פ בשכונה חדשה בתכנית המתאר של הישוב.

תכנית השיקום כוללת פיתוח נופי של השטח אשר יהווה חייץ בין אזורי המגורים לבין שטחי חציבה והטמנת פסולת וישמש את תושבי טורעאן לפעילויות חוץ בגון הליכה, פנאי ושהייה. שטח תחום התכנית כ- 37.5 דונם.

הדמיה של שיקום מחצבת גולני-טורעאן, איירה: נטע שמר

מחצבת גולני-טורעאן, מצב לפני השיקום, צילום: נטע שמר

האזור המיועד לשיקום נמצא במורד צלע הר טוראן הפונה לכיוון דרום מערב בשיפוע ממוצע של 25%. המסלע באתר הינו מעורב וכולל סלע קירטון, אדמות רנדזינה וטרה רוסה. התכסית כוללת צמחיית בתה ומחשופי סלע, ביניהם ניכרת התפתחות של חורש ים תיכוני צעיר, של עצי חרוב ואלת המסטיק. מעלה השטח מתחבר לחורש ים תיכוני עשיר יותר המכיל ברובו אלונים.

אחת ממטרות התכנית הינה ליצר הפרדה בין המטמנה לאזור המגורים באמצעות עיצוב הטופוגרפיה, שתילה ונטיעות.

כמו כן, כוללת תכנית הפיתוח טיילת נופית, שבילי אופניים, אזורי תצפית ואזורי שהיה ומנוחה.

תכנית רעיונית לשיקום מחצבת גולני-טוראן, חלק מערבי

מחצבת גולני - טוראן, צילום: נטע שמר

מחצבת עין חרוד - חלק א'

תכנון: ערן געש אדריכלות נוף

מחצבת עין חרוד נמצאת בעמק חרוד שבעמק יזרעאל, בתחום המועצה האזורית הגלבוע.

במהלך שנת 2017 הקרן לשיקום מחצבות קידמה תכנית לשיקום המחצבה. תכנון הכולל נטיעות, טיפול במבני המתקנים הקיימים, הסדרת חניון ושבילים בשטח המחצבה.

התכנון כולל פירוק של קירות המתקנים שנותרו בשטח המחצבה, איטום מתקני המבנים הקיימים ושימוש בהם כאלמנטים פיסוליים ואומנותיים.

כמו כן, התכנון כולל הסדרת שני מגרשי חניה, אחד בצפון השטח ואחד בדרומו. המגרש הצפוני ישמש את היוצאים לטיולים רגליים ולרכיבה על אופניים בסמוך לשביל האופניים שמתוכנן לעבור בסמוך למגרש החניה. בסמוך למגרש החניה הדרומי מתוכננת פינת ישיבה מבולדרים. שביל מצעים יחבר בין שני מגרשי החניה.

בנוסף, התכנון כולל נטיעות בשטח המחצבה, בחניות ובשבילים המתוכננים.

תכנית שיקום מחצבת עין חרוד

במהלך שנת 2017 אושרה תכנית השיקום בוועדות התכנון והקרן לשיקום מחצבות קידמה תכנית מפורטת לביצוע שיקום המחצבה.

מחצבת עין חרוד, מבט מדרום מערב לכיוון העמק, מצב קיים, צילום: ערן געש

מחצבת עין חרוד מבט על מתקן קיים צילום ערן געש

מחצבת עין חרוד מבט על קינון השרקרקים צילום ערן געש

מחצבת עין חרוד מצב קיים צילום ערן געש

מחצבת נורדיה - בית יצחק

תכנון: א.ב. תכנון - אסף קשטן

מחצבת נורדיה נמצאת באזור השרון בסמוך לעיר נתניה, בתחומי המועצה האזורית עמק חפר ובסמוך לישובי מ.א. לב השרון. המחצבה גובלת בשטחים חקלאיים ובשכונת מגורים של הישוב נורדיה.

שטח בור המחצבה כ- 80 דונם ונפח הבור כ- 1.6 מיליון מ"ק.

תכנון מילוי בור הכרייה יטפל בדרכי הגישה לבור. אופן מילוי הבור יתייחס לשיקולים סביבתיים הנובעים מסמיכות הבור למגורים קיימים ויביא בחשבון את הצד הבטיחותי המיידי של מופע הבור.

במהלך שנת 2017 הקרן לשיקום מחצבות קידמה תכנון לשיקום המחצבה, מילויה והחזרתה לשטח חקלאי.

סחף כביש במחצבת נורדיה, מצב קיים, צילום: אסף קשטן

מבט כלפי הישוב ממחצבת נורדיה, מצב קיים, צילום: אסף קשטן

מחצבת נורדיה, צילום: אסף קשטן

מחצבות מגדל צדק - הטיילת הצפונית

מגדל צדק, מצב קיים

אדריכלי הנוף: מטלון שלף אדריכלי נוף

גן לאומי מגדל צדק נמצא מדרום מזרח לעיר ראש העין, במפגש בין שלושה אזורים גיאוגרפיים: השומרון, שפלת יהודה ומישור החוף.

אזור מגדל צדק הוא אחד האזורים היחידים בארץ שבו ניתן לעקוב אחרי ההתפתחות הטכנולוגית של ייצור הסיד ב- 3,000 השנים האחרונות – מהתקופות הקדומות ועד לשלהי המנדט הבריטי. משני צידי הדרך הראשית אפשר למצוא שרידי כבשני סיד רבים מתקופות קדומות וכן שרידי מפעלי אבן וסיד מודרניים, שפעלו באזור עד אמצע המאה הקודמת.

הקרן לשיקום מחצבות בשיתוף עם רשות הטבע והגנים ובליווי עיריית ראש העין יצאו לדרך לתהליך שיקום מקיף בגן לאומי מגדל צדק. השיקום יכלול בשלב הראשון את הקמת הטיילת הצפונית, בריכות חורף ושביל אופניים.

הטיילת הצפונית תהווה ציר מקשר בין השכונות החדשות בעיר לשטחים הירוקים הפתוחים והשכונות הוותיקות. הפרויקט יכלול הכשרת חניות, שבילי טיול רגליים, שבילי אופניים, שטחי נטיעות, הסרת מפגעים, הסדרה בטיחותית ושיקום אקולוגי.

התקציב לשיקום הטיילת הצפונית כ- 60 מיליון ₪.

שיקום גן לאומי מגדל צדק הוא אחד הפרויקטים החשובים לפעילות הקרן בשנים הקרובות, לרווחת הציבור.

הדמיה של הטיילת הצפונית, הדמיה: גיא שלף עבור רט"ג

הדמיה של הטיילת הצפונית- מבט לכיוון מגדל צדק, הדמיה: גיא שלף
עבור רט"ג אורחים ראשונים בבריכות החורף במחצבות מגדל צדק, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

הדמיה של הטיילת הצפונית אלמנט הצללה ופינות ישיבה הדמיה גיא שלף עבור רט"ג

תכנון: ערן געש, אדריכל נוף

מחצבות מגדל צדק - בריכות חורף

בימים אלה הולכת ונשלמת הקמת בריכות החורף בגן לאומי מגדל צדק.

מתחם בריכות החורף משתרע על פני שטח של כ- 80 דונם. הוא מאופיין ב- 4 בריכות שונות בגודלן.

בבניית הבריכות הושם דגש על הבטחת הזרמת מים באיכות טובה ובכמות מספקת לבריכות. הבריכות תהינה פעילות 4-5 חודשים לפחות. בבניית הבריכות היה חשוב לייצר בתי גידול לחים, עונתיים, תוך יצירת מערכת אקולוגית נופית מקיימת האופיינית לבריכות חורף. מבנה הבריכות ימשוך אליהם עופות ובעלי חיים.

בבריכות תוכנן מערך קליטת קהל המהווה חלק מהמערכת הכוללת של הנגשת נקודות עניין בגן לאומי מגדל צדק ,הכולל שבילי הליכה בדרגות פיתוח שונות, נקודות תצפית, מסתורים לצפייה בבעלי החיים ועופות ועוד, בתקציב של 6.3 מיליון ש"ח.

בחורף 2019 נוכל לטייל בשבילי בריכות החורף בגן לאומי מגדל צדק.

בריכות החורף בהקמה, מחצבת מגדל צדק, צילום: אולניק - חברה להובלה עבודות עפר וכבישים בע"מ

בריכה צפונית צילום הקרן לשיקום מחצבות

בריכה מרכזית צילום הקרן לשיקום מחצבות

בריכה דרומית צילום הקרן לשיקום מחצבות

קטע שביל אופניים בבריכות החורף צילום הקרן לשיקום מחצבות

מחצבות פארק ענבה - מודיעין

מבט ממערב מזרחה בלפי כבשן מס' 13 - מצב מתוכנן, הדמיה: מיכאל ערזרמן

תכנון: ע.ד. אדריכלי נוף - מיכאל ערזרמן

חרושת האבן והסיד באזור מודיעין ידועה כבר מתקופות קדומות, הן כמענה לצרכי היישובים באזור והן כענף כלכלי המספק תוצרת לישובים הגדולים במישור החוף. בשלהי התקופה העות'מנית ובעיקר בתקופת המנדט הבריטי, לבש ענף זה צורה ארגונית וכלכלית חדשה. זה היה אחד מענפי הייצור שהשפיעו ביותר על הנוף, במידה רבה בקטע היובל הצפון מערבי של נחל ענבה. שם קיימים עד היום כבשני סיד רובם מהתקופה העות'מאנית. חלקם שלמים, חלקם עם כתובות, וחלקם היו בשימוש עד שנת 1948, כשיש סברה שחלקם שימשו לאספקת סיד להקמת "אחוזת-בית" הלוא היא העיר תל-אביב בראשיתה.

מחצבות האבן הנטושות הנמצאות במקום הן בגדלים שונים ובזיקה מובהקת לכבשני הסיד. בדרך כלל המחצבות נפתחו מאחורי ריכוז הכבשנים, במצוק היורד אל הערוץ, ובמרחק של מטרים ספורים בלבד מהם. כך היה ניתן לשנע את האבן בקלות, ללא כלים ומתקנים מיוחדים. המחצבות הן מרכיב מרכזי בתעשייה ההיסטורית במקום, ולפיכך הן מהוות חלק מהותי מהמצאי התרבותי/היסטורי. המחצבות פזורות לכל גובה גדות הנחל עד למורדות מדרום ומצפון לערוץ. מרחבים אלו מהווים לעיתים מכלולים מופרדים מהכבשנים ולעיתים מהווים חלק ממתחמים אלו.

הקרן לשיקום מחצבות בשיתוף קק"ל ועיריית מודיעין יזמו תכנית להקמת פארק אזורי, בעל איכויות נופיות, היסטוריות וארכיאולוגיות, מתקנים קולטי קהל וחניון שיהוו מקום נופש ובילוי בחיק הטבע עבור אוכלוסיית העיר והיישובים הסמוכים.

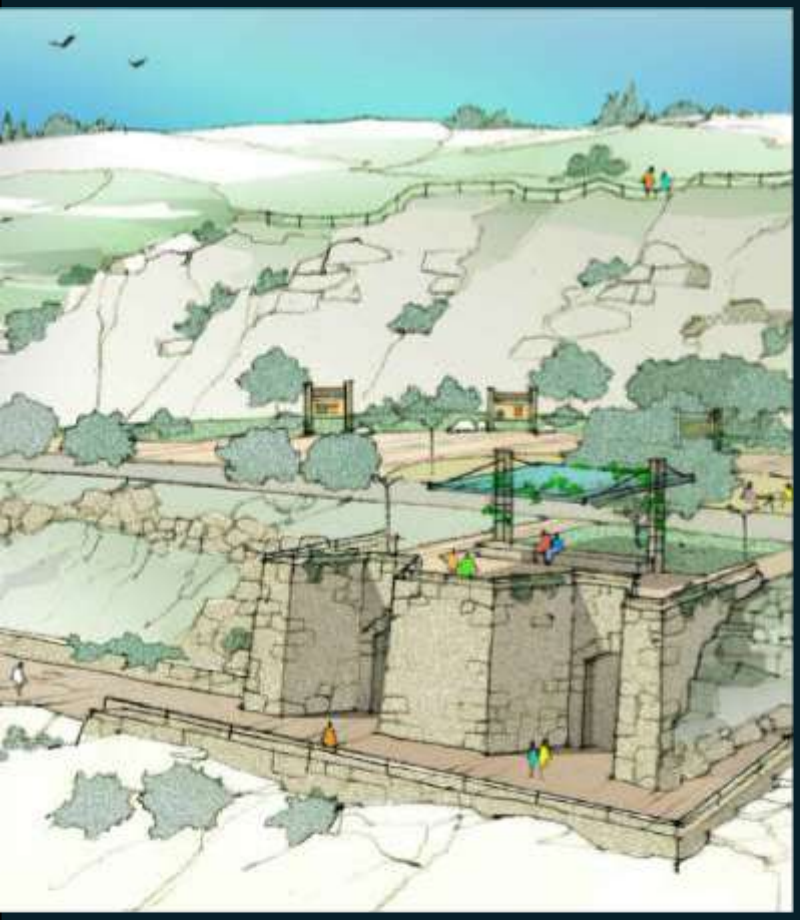

מחצבת ענבה מצב קיים, צילום: מיכאל ערזרמן

מבט מנחל ענבה לעבר כבשן 13 ומעליו מחצבה - מצב מתוכנן ,
הדמיה: מיכאל עוזרמן

הפארק יהיה מבוסס על שילוב המרכיבים הטבעיים ,הבנויים ונופי התרבות שבשטח, תוך הדגשת ההשתנות לאורך הדורות עד היום, כחלק מהעיר מודיעין.

מטרות הפארק הן לחזק את נוכחותם של האתרים הארכיאולוגים בנוף, להבטיח את המשך קיומם בעתיד ,דהיינו למנוע פגיעה בהם במזיד או בשוגג. לאפשר אזור שהייה לפנאי ונופש בסביבתם ועידוד הביקור וחשיפת האזור ע"י תכנון נופי מזמין .

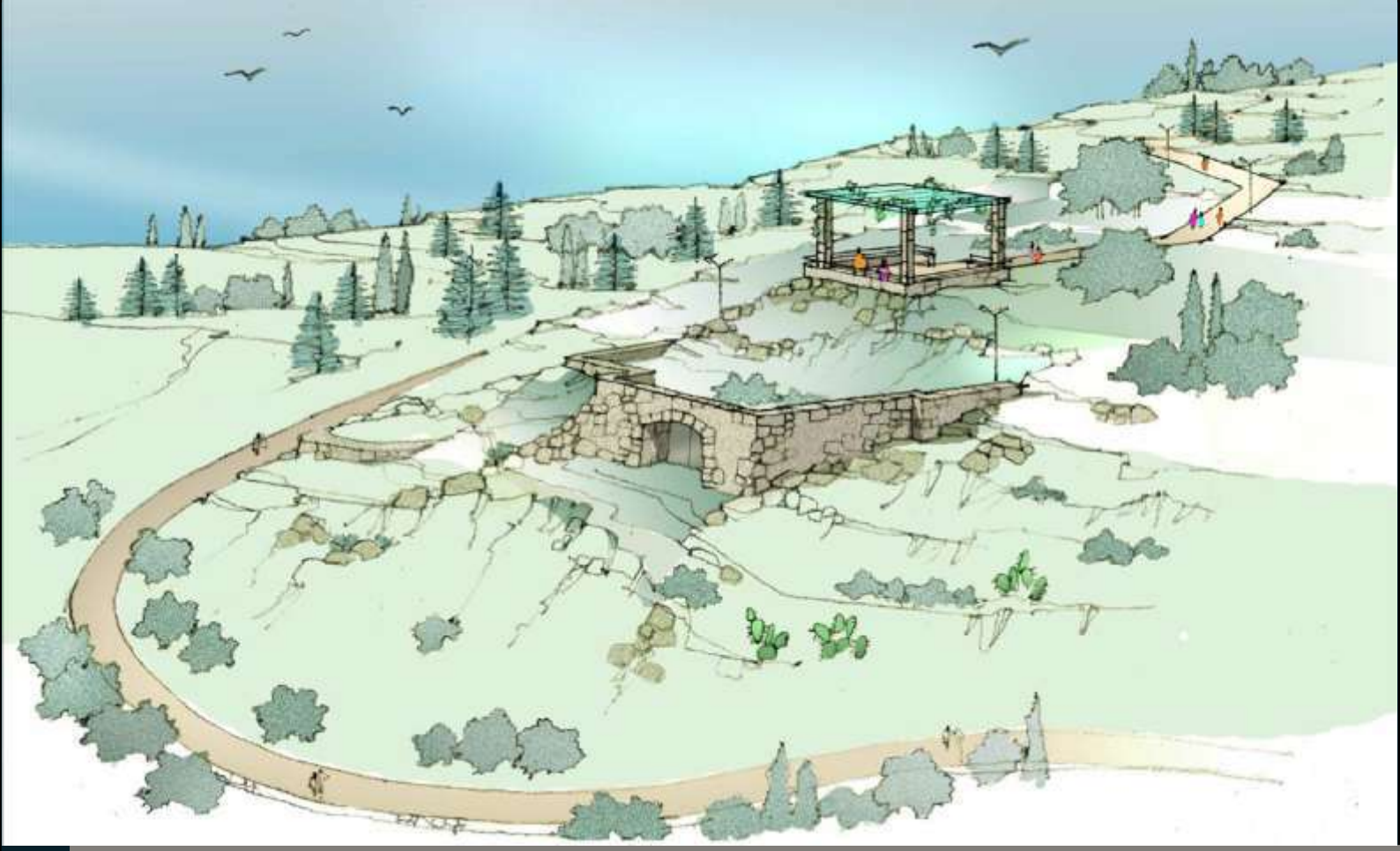

ייחודו של הפארק הינו בריכוז כמות גדולה של כבשני סיד ומחצבות, בתא שטח אחד של מתקנים הקשורים לייצור הסיד. בנוסף, מיקומו במרכז הארץ, מול כביש מס 1' ובסמיכות לתחנת רכבת וצירי תנועה מתוך העיר מודיעין ומהסביבה, יציע נגישות גבוהה למטיילים לאתר כחלק מ"שביל ישראל" הסמוך. התכנון יאפשר הצגת המשכיות ערכית במרחב כרכיב חיוני להגברת הזהות המקומית של תושבי מודיעין והסביבה.

למרות שהמטרה ליצור פארק אקסטנסיבי, יתוכננו מרחבי הפוגה ומרחבי שהייה בקנה מידה משתנה. מרחבים אלו יאפשרו למטייל הבודד ולמטייל בקבוצה לחוות את המרחב ולנפוש בו, תוך שמירה על איזון ועל הרגישויות הנובעות מהנרטיב ומטרות הפיתוח במקום.

תכנית שיקום מחצבת פארק ענבה

מבט לעבר כבשן מס'11- מצב מתוכנן, הדמיה: מיכאל עוזרמן

הפארק בחזונו הינו חלק מתכנית המתאר הארצית לייעור ויער וחלק ממערך השטחים הפתוחים של העיר מודיעין והמרחב ושל פארק נחל ענבה בפרט. ככזה יתוכנן כמרחב נופי פתוח, בטוח ואיכותי עבור תושבי האזור ואורחיו.

בשנת 2017 החלה עבודת התכנון.

מחצבת ענבה מצב קיים, צילום: מיכאל עוזרמן

מחצבת יסודות

מתכנן: איתמר בן-שדה, אדריכל נוף

מחצבת יסודות נמצאת במפנה הצפוני של גבעת כורכר החולשת על נפתולי נחל שורק ונמצאת ממערב לישובים יסודות ונצר חזני. בעבר בוצעה במחצבה כריה של כורכר עבור עבודות תשתית. במפנה המזרחי של גבעה זו קיים בית עלמין.

הקרן לשיקום מחצבות בשיתוף עם המועצה האזורית נחל שורק ורשות ניקוז שורק לכיש (נחל שורק) מקדמת תכנית סטטוטורית שמטרתה להסדיר ייעודי קרקע מוצעים ושיקום המחצבה. על פי התכנית, חלק משטחי המחצבה הנטושה מיועדים להרחבת בית העלמין, חלקם מיועדים להשבת השטח לחקלאות וביתרת השטח יוקם פארק אקסטנסיבי למטרת נופש בחיק הטבע. התכנית תואמת לתכנית המתאר המחוזית 21/3 החלה על המקום.

התכנית שמה דגש על ההיבט החזותי, השתלבות בסביבה, והצנעת הפצע שנוצר בנוף כתוצאה מפעולות החציבה.

במהלך 2017 נמשך תהליך אישור התכנית.

מחצבת יסודות מצב קיים, צילום: איתמר בן-שדה

תכנון: נמרוד אמדו – אדריכל נוף

מחצבת שתולים הינה מחצבה נטושה הנמצאת בסמוך למושב שתולים בתחומי המועצה האזורית באר טוביה ,סמוך לאשדוד.

המחצבה נמצאת במפגש הנחלים האלה וגבעתי עם נחל לכיש אשר ממשיך מערבה אל מתחת לגשר "עד הלום".

השינויים הטופוגרפיים עקב עבודות החציבה הביאו להווצרות אגם, ששטחו כ-11 דונם. עומק המים במרכז האגם כ-5.3 מ'.

מחצבת שתולים, מצב קיים, צילום: נמרוד אמדו

מחצבת שתולים

תכנית שיקום מחצבת שתולים

באגם קיימת היום צמחייה של "חסת המים "המוגדרת כצמח פולש. התכנית גובלת בשטחים חקלאיים. עצי אקליפטוס חוצצים בין האגם לשטחים החקלאים.

במהלך שנת 2017 קידמה הקרן לשיקום מחצבות בשיתוף עם קק"ל והמועצה האזורית באר טוביה תכנית לשיקום המחצבה .
תכנית השיקום כוללת פארק ודרכי גישה למחצבה, ודרכי טיפול במיגור חסת המים הקיימת באגם.

מחצבת שתולים, מצב קיים, צילום: נמרוד אמדו

מחצבת יד נתן

תכנון: חברת גיאופרוספקט בע"מ – איה מזרחי, אדריכלית נוף

מחצבת יד נתן היא מחצבה נטושה הנמצאת ממזרח למושב יד נתן הממוקם בין אשקלון לקריית גת, בתחומי המועצה האזורית לכיש. במחצבה שני בורות חציבה, המשתרעים על פני שטח של כ-90 דונם, שהינו שטח מופר המכיל כמויות רבות של פסולת.

במהלך שנת 2017 הקרן לשיקום מחצבות בשיתוף עם קק"ל, נציגי הישוב והמועצה האזורית לכיש קידמו תכניות עבור שיקום נופי של שני בורות החציבה ופיתוחם לרווחת הציבור. השיקום והפיתוח מתוכננים באופן רגיש, המשמר איכויות נופיות הקיימות היום במחצבה ומשקם את הבורות באמצעות נטיעות וזריעה של מינים מקומיים. בנוסף, התכנון כולל מערך שבילים עדין המקרב בין המטיילים העתידיים לפקוד את האתר לבין הסביבה הטבעית. השטח המשוקם יהווה דוגמא לשיקום מחצבה למטרות חינוך סביבתי לתלמידים.

בתכנון הבור הצפוני הקרן משמרת את קירות הבורבר הקיימים ואת משוכות הצבר. התכנון כולל חיבור של השטח עם סביבתו הקרובה כאשר בסביבה הקרובה נמצא יער שחר, נחל יואב, שביל אופניים והבור הדרומי. כמו כן, התכנון כולל מקומות להתכנסות ופינות עם תוכן לימודי.

בבור הדרומי עיקר השיקום הינו אקולוגי. התכנון כולל שביל בשיפוע מקסימאלי של 7% כאשר חלק מהשביל מונגש לנכים. בנוסף, מתוכננת נקודת מסתור נגישה לתצפית על שרקרקים המקננים במקום. המצוק הבורבר הדרומי בבור זה, מיועד לשימור.

בנוסף, התכנון שואף לאזכר על ידי הסברים ושילוט את הארכיאולוגיה המקומית ואת מלחמת העצמאות על מנת לחבר את המבקרים במקום למאורעות ההיסטוריים שחלו באזור בעבר.

תכנית שיקום מחצבת יד-נתן

מחצבת יד נתן, מצב קיים, צילום: גיאופרוספקטס בע"מ

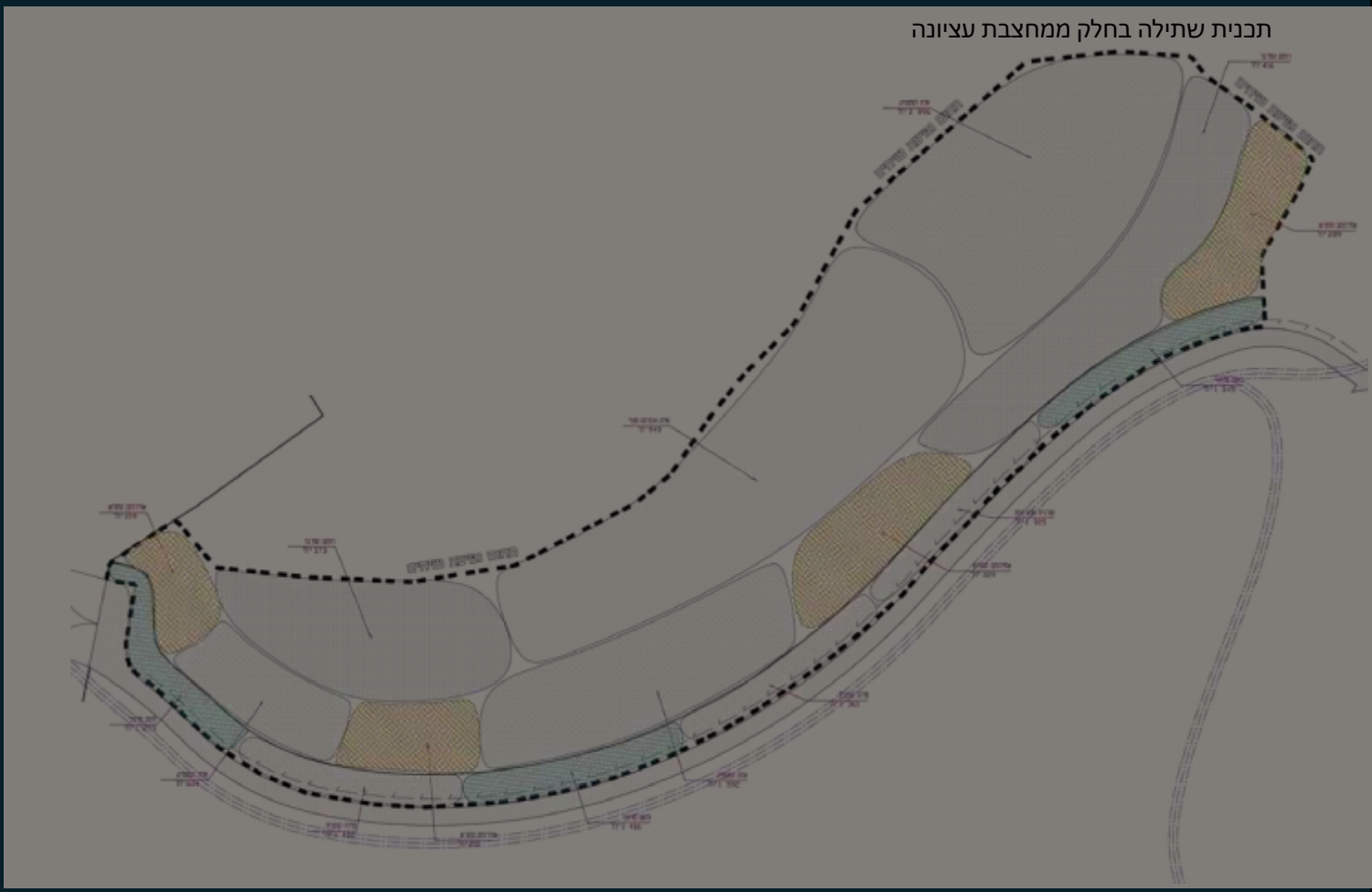
מחצבת עציונה - חלק

מחצבת עציונה, מצב קיים, צילום: אלון עמר

תכנון: דור קריב - אדריכל נוף

תכנית שתילה בחלק ממחצבת עציונה

מחצבת עציונה היא מחצבת אבן הממוקמת בסמוך לעמק האלה באזור בית שמש. האבן במחצבה היא מסוג דולומיט ומתאימה במיוחד ליצור חצץ. המחצבה פעילה אך קיים בה חלק נטוש שהחציבה בו נסתיימה.

במהלך שנת 2017 הקרן לשיקום מחצבות בשיתוף המועצה האזורית מטה יהודה ורמ"י, קידמו תכנית לשיקום נופי של החלק הנטוש במחצבה ע"י שתילה של צמחייה נמוכה על גבי הגבעה שעוצבה בשטח.

תכנית השתילה עבור השיקום כוללת צמחיית בר מקומית, על מנת לשחזר את אופי הנוף הטבעי המאפיין אזור זה.

מחצבת ערד

תצלום אוויר מחצבת ערד בזק מפות

תכנון נופי: אביב ניהול
הנדסה ומערכות מידע בע"מ

מדרום לאזור התעשייה ערד ,בסמוך לאתר פסולת ביתית הנקרא "אתר זהר", על שטח של כ- 100 דונם, היתה מחצבת חול שסיימה את עבודתה.

הקרן לשיקום מחצבות ורשות מקרקעי ישראל יזמו הכנת תכנית מפורטת לשיקום שמטרתה שיקום בור המחצבה בו נסתיימה הכרייה, באמצעות הטמנת פסולת יבשה ובאמצעות טיפול ומחזור פסולת יבשה וקביעת הוראות בדבר מניעת מפגעים. תכנית זו תספק פתרון לאזור ערד להטמנת פסולת בנייה.

התכנית אושרה במרץ 7102.

אישור התכנית מייעד את השטח לאתר סילוק פסולת יבשה אזורי כגון פסולת בניין, גרוטאות וצמיגים לאחר גריסתם. נקבעו הוראות לעבודות השיקום והוראות בנייה. נקבעו הנחיות לתשתית. נקבעו הנחיות סביבתיות. נקבע תחום מגבלות הבנייה סביב האתר. ניתן פירוט המבנים באתר וייעודם, ונקבעה

שלביות בהטמנת פסולת הבניה וגישה תחבורתית לאתר בהתאם לנספח המנחה - הקמה, תפעול ושיקום האתר.

ייעוד השטח לאחר סיום ההטמנה ועבודות שיקום האתר נקבע לאזור תעשיה

מחצבת "הבור "- באר שבע

מחצבת "הבור", מצב קיים, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

מבטים על האתר, מחצבת ערד

ואחסנה בכפוף לאישור תכנית מפורטת.

עם אישור התוכנית, השטח נמסר לרשות מק
לשיווקו.,

מבטים על האתר, מחצבת ערד

תכנון: מוריה סקלי בע"מ, יעל מוריה ואמיר לוטן - אדריכלי נוף

תושבי שכונה ד' בבאר שבע מכירים כבר שנים רבות את ה"בור" העמוק והמוזנח שליד ביתם ששימש אותם למטווח וכמגרש משחקים, אך מעטים מהם יודעים מדוע הוא שם ומה סיפורו.

הבור, שגודלו כ- 50 דונם, נמצא בין הרחובות רבי עקיבא ליהודה הלוי, בלב שכונה ד' ובמפגש בין שכונות ב' ו- ו' שימש בתקופה התורכית כמחצבה לחומר לתשתיות דרכים. הכרייה הביאה לחשיפת שכבות המעידות על חדירות ימיות מצפון מערב דרך ערוצי ניקוז שהגיעו עד באר שבע בתקופות גיאולוגיות קדומות ובבך פתחה חלון גיאולוגי נדיר אל תוך "קניון באר שבע".

ב-1986 היה ניסיון של הקרן לשיקום מחצבות ועיריית באר שבע לשקם את המחצבה. הוכנה תכנית ע"י האדריכל חיים כהנוביץ להפוך את השטח לפארק עירוני. לצורך הפרויקט השקיעה הקרן 340 אלף ₪, (כ- 4.1 מיליון ₪ בערכים של היום). הפרויקט כלל עבודות עפר והכשרת שטח, גידור בטיחותי, שבילים, רחבות ובמה מאבן לצורך הופעות בתיאטרון פתוח והכל מתקציב

-
  -

הקרן לשיקום מחצבות. העיריה היתה אמורה לתחזק את השטח ולהמשיך בפיתוחו, אך בשל נסיבות בירוקרטיות וכספיות הפרויקט נזנח וכל פעולות השיקום שנעשו ירדו לטמיון.

בשנת 2014 יזמו עיריית באר שבע וקרן ברכה תכנון מחודש של שיקום המחצבה. מאוחר יותר הצטרפה גם הקרן לשיקום מחצבות ליוזמה זו. היוזמים פנו למתכנני נוף מישראל ומחו"ל וגיבשו קבוצת מתכננים בינלאומית להכנת תכנית לשיקום הבור .

התקיימו ישיבות לקידום תכניות מפורטות לשיקום המחצבה כשהמלצות צוות התכנון הבינלאומי משמשים כבסיס לתכנית השיקום. לאור מורכבות הפרויקט ישנה כוונה לצאת בשלב הראשון לביצוע טבעת ירוקה סביב "הבור" הכוללת הסדרת השטח ,שתילת עצים ומקומות לפיקניק וגידור בטיחותי לאתר. בהמשך מתוכננת הקמת גלריה שתשמש כמוזיאון עירוני.

מחצבות ניצנה

מחצבת ניצנה מצב קיים, צילום: צופיה רוזנר סלע

תכנון: צופיה רוזנר סלע ואיריס ברנשטיין

מחצבת ניצנה מצב קיים, צילום: צופיה רוזנר סלע

שתי מחצבות ניצנה נמצאות בקטע נחל ניצנה, כ- 2 ק"מ מדרום מזרח לגן לאומי ניצנה, הנמצא בין היישוב עזוז לכמהין.

בשנת 2017 אושרה תכנית מפורטת לשיקום שתי מחצבות בשטח של כ-1,320 דונם. עם אישורה החלה הקרן בתכנון המפורט.

עיקרה של התכנית – השבת תוואי הנחל, ככל האפשר, למצבו הטבעי תוך שיקום והסדרת סביבת הנחל בתחום פעילות המחצבות. השיקום יכלול יישור מערומי עפר, מילוי בורות החציבה תוך יצירת חזות נופית המשתלבת בטופוגרפית המרחב.

התכנית כוללת גם הסדרת טיילת, חנייה, מצפורים החולשים על הנחל וסביבתו, עם ספסלים ושילוט שישתלבו בנוף המשוקם וסלילת שביל אופניים ברוחב של עד 2 מ', ללא אספלט.

מחצבת ניצנה מצב קיים, צילום: צופיה רוזנר סלע

כמו כן, התכנית מדגישה את חשיבותו של הנחל כמסדרון אקולוגי אזורי המתחיל בהר הנגב בדרום מזרח ומסתיים בחולות מערב הנגב בצפון מערב.

הקרן לשיקום מחצבות פועלת להכנת תוכניות מפורטות לביצוע ויציאה למכרז לשיקום המחצבות.

מחצבות ניצנה מצב קיים, צילום: צופיה רוזנר סלע

מחצבות החד"צ מכתש רמון - סלילת דרך ושביל אופניים

תכנון הנדסי:מוטי פריד, חברת ת.ה.ן תכנון הנדסי בע"מ
תכנון נופי: ארז לוטן, אדריכל נוף

מחצבות החד"צ במכתש רמון עוברות תהליך של שיקום נופי ואקולוגי כבר כמה שנים. תהליך השיקום הינו חלק מיוזמה של הקרן לשיקום מחצבות הפועלת לשיקום מחצבות במכתש רמון בשטח של כ-5,000 דונם.

במהלך שנת 2017 פורסם מכרז לביצוע עבודות לציפוי אספלט של דרך גישה לחניונים בסביבת האתר שאורכה כ-8 קילומטרים.

סלילת הדרך מאפשרת מעבר לטיולים ברכב, לרוכבי האופניים, ולמטיילים הרגליים המגיעים לגן הלאומי "צבעי רמון".

התכנון שם דגש על בטיחות הולכי הרגל ולכן הדרך כוללת רצועת הפרדה החוצצת בין השביל לבין המסעה. במוקדי העניין העיקריים מתוכננים מפרצים המאפשרים ירידה מהרכב על מנת לחוות את האתר והדרך תלווה בשילוט והסברים על תופעות גאולוגיות מגוונות הנמצאות באתר.

מחצבות החד"צ, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

שילוט והכוונה לאורך תואי הדרך במחצבות החד"צ, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

דרך טיול במחצבות החד"צ, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

מחצבת שחורת

מחצבת שחורת, מצב קיים, צילום:יעל בר מאור

תכנון נופי: יעל

בר מאור
,סטודיו לאדריכלות נוף תכנון הנדסי: לביא-
נטיף
מהנדסים

נחל שחורת ממוקם כ-2 ק"מ צפונית לאילת. באזור מניפת הסחף של הנחל ישנו בור כרייה לא פעיל של חומר ואדי, סמוך לכביש הערבה (כביש 09).

בעת אירועי שיטפון, בור הכרייה מתמלא מים, בשל העדר פתרון לניקוז מי הנגר. על מנת למנוע סכנה בטיחותית ופגיעה שעלולה להיווצר עם הזמן למבנה ההנדסי של כביש 90 הסמוך, יזמה הקרן לשיקום מחצבות בשיתוף רשות ניקוז ונחלים ערבה, תכנית להסדרת אפיק הנחל.

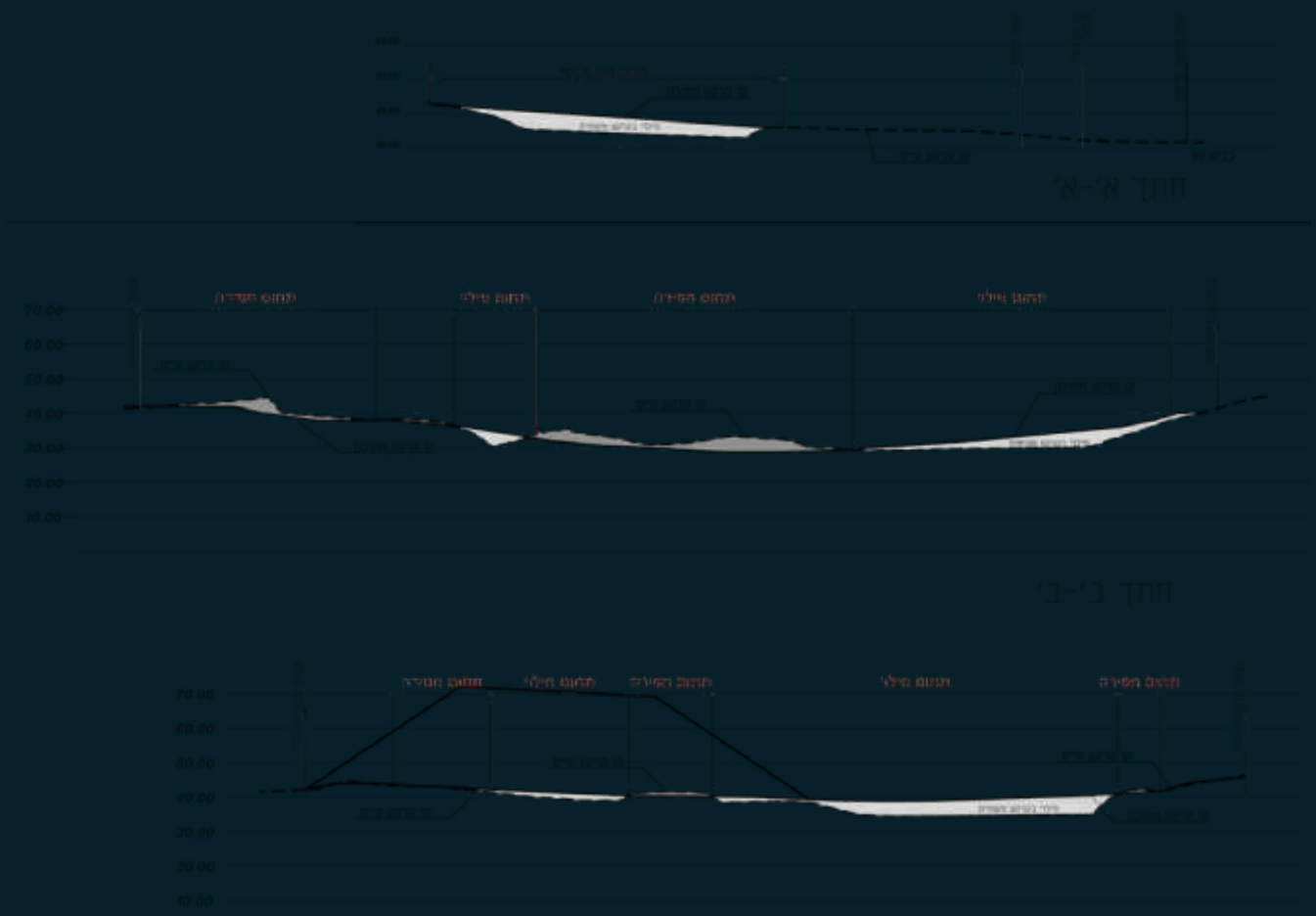
על פי התכנית, שאושרה לפי חוק הניקוז, יוקמו בשטח המחצבה הנטושה שני מאגרים לוויסות מי השיטפונות, שיעבדו וימתנו את עוצמת מי השיטפונות ומניעת הגעתם לכביש. כמו כן, השיקום יכלול דרך טיול ותצפית נוף.

במהלך שנת 2017 נערך תכנון מפורט למאגרי הויסות ולשיקום הנופי לאפיק הנחל, כולל תכניות של עבודות עפר וכתבי כמויות. בימים אלו נערך החומר לצורך פרסום מכרז קבלנים לביצוע העבודות.

מחצבת שחורת, מצב קיים, צילום: דורון ניסים

חתכים שיקום מחצבת שחורת

יש לקרוא תכנית זו יחד עם תכניות מהנדס הניקוז
תכנית שיקום נופי קנ"מ 1:1000

נספח

"חוק לשיקום מחצבות"

חלק י"ג מפקודת המכרות: "שיקום מחצבות" (תיקון: תשל"ג)

112 . הגדרות

בחלק זה, "בעל מחצבה "- לרבות מי שמפעיל אותהלמעשה, בין אם ניתן לו רשיון חציבה ובין אם לאו .

113 . הודעה בדבר הצורך בשיקום מחצבה ראה המפקח שניצול מחצבה פלונית או חלק ממנההופסק ,רשאי הוא להודיע לבעל המחצבה, בהודעהמנומקת, שאתר המחצבה טעון שיקום (להלן - הודעת שיקום); כן יודיע ברשומות שאתר המחצבה טעון שיקום.

114 . ועדת ערר

(א) שר המשפטים ימנה ועדת ערר ויקבע את מושבה.

(ב) ועדת הערר תהיה של שלושה; יושב-ראש הועדה יהיה שופט בית משפט מחוזי, ושני החברים האחרים יתמנו האחד בהמלצת שר הפיתוח והשני בהמלצת שר הפנים.

(ג) ליושב-ראש ועדת הערר יהיו כל הסמכויות הנתונות ליושב-ראש ועדת חקירה לפי סעיפים 9 ו-11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט- 8691.

האמורות בסעיף קטן (א)(1), תהיה רשות שמורות הטבע רשאית לבצע את פעולות השיקום והמפקח יהיה רשאי לדרוש מבעל המחצבה את החזרת הסכומים ששולמו לו על חשבון השיקום לפי סעיף 120(ב)(3), כולם או מקצתם . (ד) ועדת הערר לא תהיה קשורה בדיני הראיות אלא תפעל בדרך שתיראה לה מועילה ביותר לבירור השאלות העומדות להחלטתה.

115 . ערר

(א) הרואה עצמו נפגע בהודעת שיקום וכן בעלהקרקע (או חוכרת בחכירה לדורות, כמשמעותו בחוקהמקרקעין ,תשכ"ט-1969, רשאים לערור על ההודעה לפני ועדת הערר .

ב) ועדת הערר רשאית לאשר את ההודעה בשינויים או בלי שינויים, או לבטלה;

(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את המועדים והדרכים להגשת ערר לפי סעיף זה ואת סדרי הדין בו,לרבות הוראות בדבר הוצאותיו .

116 . שיקום בידי בעל מחצבה

(א) בעל מחצבה שקיבל הודעת שיקום והודיע למפקח תוך חדשיים מיום קבלת ההודעה שרצונו לשקם אתהמחצבה בעצמו, ישקם אותה, ובלבד-

1() שיבצע את פעולות השיקום לפי הוראות חוקהתכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן - חוק התכנון) ,והתקנות והתכניות על פיו(. 2) שיתחיל בפעולותהשיקום תוך שלושה חדשים מיום שהודיע על רצונו לשקם את המחצבה

.

(ב) לא המשיך בעל המחצבה את פעולות השיקוםבשקידה ראויה או לא סיים אותן תוך התקופה שקבע המפקח, או לא ביצע את פעולות השיקום לפי ההוראות **117. תכנית שיקום** (א) לא היתה תכנית לפי חוק התכנון שחלה על מחצבה פלונית, או לא כללה תכנית כאמור הוראות בדבר שיקום המחצבה, יכין המפקח, לאחר התייעצות עם מנהל רשות שמורות הטבע, תכנית לשיקום המחצבה ויקבל אישור לתכנית השיקום מאת הועדה המחוזית לתכנון ולבניה.

(ב) המפקח יציין בהודעת השיקום את המקום והזמן שבהם אפשר לעיין בתכנית השיקום המאושרת.

118. שיקום בידי רשות שמורות הטבע חלפו שלושה חדשים מיום ששלח המפקח הודעת שיקום ולא הוגש ערר ולא הודיע בעל המחצב שרצונו לשקם את המחצבה בעצמו, ונתקיימו הוראות סעיף 117, רשאית רשות שמורות הטבע לשקם את אתר המחצבה.

119. ערר מעכב את הביצוע

הוגש ערר על הודעת השיקום , יידחה ביצועעבודת השיקום, בין בידי בעל המחצבה ובין

הדמיה של פינת ישיבה מתוכננת במחצבת טורעאן איירה: נטע שמר

בידי רשותשמורות הטבע, עד לאחר החלטת ועדת הערר או עד שחלפו חדשיים לפחות ממועד משלוח, הודעת השיקום ,הכל לפי המאוחר .

120. קרן לשיקום מחצבות

(תיקון: תשל"ט)

(א)שר הפיתוח רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להקים בתקנות קרן לשיקום מחצבות.

(ב)בתקנות כאמור רשאי השר-

1() לקבוע את הרכב הנהלת הקרן, דרכי עבודתהוסמכויותיה;

2() לחייב בעל מחצבה לשלם לקרן תשלומים לפי כמות החומר שנחצב בה או לפי סוגי חומר שונים, או לפיאחוזים מהכנסות המחצבה, או לפי קני-מידה סבירים אחרים שייקבעו בין לכלל המחצבות ובין לסוגים שבהן; 3() לקבוע הוראות בדבר החזר ההוצאות, כולן אומקצתן, לבעל מחצבה ששיקם אותה בעצמו, או לרשות שמורות הטבע, אם היא שיקמה את המחצבה בהתאם לסעיף 118, לרבות הוראות בדבר תשלום מקדמות .

פקודת המכרות 5291 .

בתוקף סמכותי לפי סעיף 120 לפקודת המכרות (להלן - הפקודה), בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת אני מתקין תקנות אלה:

1 . הקמת קרן מוקמת בזה קרן לשיקום מחצבות לפי חלק י"ג שלהפקודה (להלן - הקרן).

2. הרכב הנהלת הקרן (תיקון: תשנ"ט)

מחצבת חצור הגלילית, צילום: איתמר בן שדה

תקנות המכרות (הקרן לשיקום מחצבות)

תשל"ח 1978

- ההנהלה), כשהמפקח על המכרות יהיה חבר קבועבתוקף תפקידו ושבעה חברים נוספים יהיו נציגיהמשרדים והרשויות הבאות, וכל אחד מהם יתמנה בידי השר של אותו המשרד או בידי המנהל של אותה הרשות:

1() משרד התשתיות הלאומיות;

2() משרד האוצר;

3() משרד הפנים;

(א) הקרן תנוהל בידי הנהלה בת שמונה חברים (להלן

4() משרד העבודה והרווחה;

5() מינהל מקרקעי ישראל (להלן - המינהל);

6() רשות שמורות הטבע;

7() המשרד לאיכות הסביבה .

(ב) יושב ראש ההנהלה יהיה נציג משרד התשתיות הלאומיות.

(ג) מרכז פעולות ההנהלה יהיה נציג המינהל .

3 . סדר עבודה של ההנהלה

(א) ההנהלה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה, במידה שלא נקבעו בתקנות אלה, והחלטותיה יתקבלו ברובקולות; היו הקולות שקולים, יכריע קולו של היושב-ראש.

(ב) ההנהלה תתכנס אחת ל-60 יום לפחות ונוכחות רוב החברים תהווה מנין חוקי לכל דבר.

(ג) יושב ראש ההנהלה ביחד עם נציב המינהל, או ביחד עם חבר אחר של ההנהלה שהיא תבחר לכך, יהיו מורשים לחתום בשם ההנהלה על כל מסמך שבתחום סמכותה ,לרבות דרישות תשלום לקופת הקרן או הוראות תשלום מקופת הקרן.

(ד) ההנהלה תנהל פנקסים וחשבונות ותפרסם,באמצעות המינהל, דין וחשבון שנתי על הוצאותיהוהכנסותיה.

4 . תשלומים

בעל מחצבה ישלם לקרן את התשלומיהמפורטים בתוספת לפי הסוגים והכמויות של חומרשנחצב במחצבה כמפורט בתוספת ,ובמועדים שייקבעו על ידי הנהלת הקרן.

5 . סמכויות ההנהלה

תוספת (תקנה 4)

תשלומים לקרן

ההנהלה תהיה מוסמכת-

1() לגבות את התשלומים האמורים בתקנה 4, באמצעות המינהל בנאמן של הקרן ולקבוע מועדים וסדרי גביה לתשלומים אלה;

2() להחליט על החזרת הוצאות שיקום של בעל מחצבה ,כולן או מקצתן, שהוצאו לצורך ביצוע תוכנית שיקום לפי סעיף 116 של הפקודה, וכן להחליט על מתן מקדמה לבעל מחצבה, בשיעור שתיקבע, לצורך ביצוע תכנית השיקום כאמור;

3() לעקוב אחר ביצוע תכנית שיקום שמומנה על פי פסקה(2);

4() להתייעץ עם מומחים כראות עיניה, לבקש הוכחות על הוצאות שהוציא בעל מחצבה ולערוך בדיקות שהיא רואה צורך בהן בקשר להחלטותיה לפי פסקאות(2) ו(-3); 5() לממן הוצאות הכרוכות כהפעלת הקרן.

6 . החזרת הוצאות שיקום

הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, יוחזרו לבעל מחצבה בהתאם לאישור שיינתן מראש מאת הנהלת הקרן.

7 . בקשה להחזר הוצאות שיקום

(א) בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תוגש להנהלת הקרן על ידי בעל המחצבה לפני שיתחיל בשיקומה.

(ב) בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תכלול-

1() הודעת השיקום;

2() תכנית שיקום מאושרת;

3() הצעה תקציבית לשיקום.

נספח

8 . אישור החזר הוצאות

הפעולות שבעדן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות הן-

1() הכנת תכנית שיקום והכנת הצעת תקציב לשיקום;

2() שיקום פני השטח;

3() שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

התשלום לכל טונה באחוזים ממחיר המכירה הממוצע של סוג החומר שנחצב החומר עמוס על כלי הרכב בשער המחצבה

1. אדמת מילוי	0.6%
2. חול%	0.4
3. כורכר%	0.3
4. חצץ%	0.1
5. גבס%	7.0
6. אבן למוזאיקה%	3.0
7. חרסית%	2.0
8. אבן שיש%	1.0
9. אבן לתעשיית הסיד%	1.0 ממחיר המכירה של
הסיד10. אבן וחרסית% לתעשיית המלט	1.0 ממחיר המכירה של המלט
11. כל חומר אחר שנחצב%	1

המחיר הממוצע ושיעור התשלום באגורות ייקבעו על ידי הנהלת הקרן, על סמך פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של חודש

ינואר וחודש יולי של כל שנה, לתשלום ב-1 באפריל ו-1 באוקטובר באותה שנה.

ק"ת תשל"ח, 1626; תשנ"ט, 971 .

נספח

מחצבות חד"צ, מכתש רמון, צילום: הקרן לשיקום מחצבות

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה שהוכרזה כנטושה מאושר

על ידי הנהלת הקרן בישיבתה מיום 16 ביולי 2015

מבוא

סמכותה של הקרן לממן החזר הוצאות שיקום קבועה בתקנה 2(5) לתקנות המכרות (קרן לשיקום מחצבות), תשל"ח-1978 (להלן – "התקנות"). הוראת התקנה קובעת כי, הנהלת הקרן רשאית להחליט על החזר הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, לשם ביצוע תכנית שיקום לפי סעיף 116 לפקודת המכרות.

"ההסדר הסטטוטורי בנושא שיקום מחצבות נקבע בתיקון משנת 1973 של פקודת המכרות על ידי הוספת חלק יג'לפקודה שכותרתו "שיקום מחצבות". תכליתו של הסדר זה היא לשקם מחצבות לאחר הפסקת פעילות החציבה בהן, כדי לרפא את הפגיעה בנוף הנגרמת עקב פעולות החציבה וכדי לאפשר את ניצול השטח המשוקם לטובת הציבורבהתאם לייעוד הקרקע.

תקנה 8 לתקנות מפרטת רשימה סגורה של פעולות, בגינן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות ואילו הן:

1. הכנת תכנית שיקום.
2. הכנת תקציב לשיקום.
3. שיקום פני השטח.
4. שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

בהתאם להוראת התקנה האמורה, רשאית הנהלת הקרן לממן, באופן מלא או חלקי, פעולות הנכללות בגדר אחתמהפעולות המפורטות להלן:

עקרונות-מנחים לאישור השתתפות הקרן במימון השיקום והיקפה:

הנהלת הקרן תשקול את השיקולים הבאים בטרם תאשר את השתתפות הקרן במימון פרויקט שיקום, ואם אישרה – בטרם תקבע את היקף המימון ומפרט הסעיפים הממומנים:

1. אישור המימון יתייחס אך ורק לסעיפים מוגדרים מראש הכרוכים בביצוע תכנון ו/או ביצוע השיקום, בהתאם לעקרונות מסמך מדיניות זה להלן. בנוסף, יקבע אחוז ההשתתפות של הקרן, באותם הסעיפים שמימונם אושר. אחוז המימון יכול שיהיה זהה לכלל הסעיפים ויכול שישתנה ביחס לסעיפים מסוימים. כמו כן, המימון של סעיפים מסוימים יכול שיהיה מותנה בקיומם של תנאים מוקדמים.
2. שיעור השתתפות הקרן בסעיפי ההשתתפות שלה בתקציב השיקום, יקבע, בין היתר לאור היקף המימון של הקרן בפרויקט כולו. ככל שהיקף המימון הכללי של הקרן בפרויקט יהיה נמוך יותר, תשקול הנהלת הקרן באהדה, הגדלת היקף המימון בסעיפים שאושרו על ידה.
3. הנהלת הקרן תבחן, במסגרת שיקוליה, את מידת ההיתכנות המעשית של ביצוע הפרויקט, ללא מימון הקרן ו/או במימון חלקי של הקרן, ביחס להיקף המימון המבוקש ממנה. הקרן תהיה רשאית לצמצם ואף לבטל את השתתפותה במימון פרויקט שיקום, אשר בחינתה מצביעה על קיומה של אפשרות מעשית כי יבוצע גם ללא השתתפותה.
4. בנוסף ובהמשך לאמור בסעיף 3 לעיל, הנהלת הקרן תבחן במסגרת שיקוליה, מהו ייעודו התכנוני החדש של השטח המיועד לשיקום. תערך אבחנה בין יעוד ציבורי לבין יעוד מסחרי. הנהלת הקרן תשקול באהדה השתתפות בהיקף גדול יותר, בפרויקטים לשיקום שייעודם החדש הוא ציבורי, ואשר אין צפויות מהן הכנסות כלכליות.
5. כלל, ביצוע שיקום יותנה בקיומו של גורם-אחראי אשר ייטול על עצמו מחויבות ברורה ותקפה למימון הוצאות התחזוקה של השטח, לאחר גמר ביצוע השיקום, בהתאם לאופי התחזוקה הנגזר מאופיו של השיקום, היקפו והשימושים העתידיים להם הוא מיועד, ואשר חתם עם הקרן על הסכם בנוסח שאושר על ידי הקרן.

נספח

עת"מ (ירושלים) 07/269 התאחדות קבלני התשתיות ומפעילי הצמ"ה נ' הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ואח'. פסק דינו של כב' השופט יונתן עדיאל.

6. הנהלת הקרן תהיה רשאית, מקום שמצאה לנכון לעשות כן, להגביל את היקף השתתפותה במימון הפרויקט, בסכום נומינאלי ולקבוע כי בכל מקרה, תקרת המימון של הקרן לא תעלה על סכום שנקבע מראש. הודעה בדבר קביעת התקרה כאמור, תימסר לכלל הגורמים המעורבים במימון פרויקט השיקום, טרם תחילת ביצועו.

7. כלל, הקרן תשתתף במימון עבודות נדרשות לצורך שיקום, מסוג העבודות הבאות, בהיקף שיקבע על ידה:

7.1. ביצוע עבודות שיקום נופי תוך שימוש בחומרי גלם משטח המחצבה ו/או מובלים (לרבות מעובדים), על פי תכניות מאושרות כחוק.

7.2. ביצוע עבודות תשתית ו/או הסדרת דרכי גישה לאתר המשוקם (לרבות הנחת מצעים וסלילה) וזאת לפי שיקול דעתה של הקרן ובלבד שהתקיימו כל התנאים המפורטים להלן במצטבר:

7.2.1. על פי תכנית שאושרה על ידי הנהלת הקרן.

7.2.2. השטח המשוקם מיועד למטרה ציבורית.

7.2.3. "תשתית" לעניין סעיף זה משמעה: סלילה, ו/או קווי ביוב וניקוז ו/או קווי מים ו/או חשמל ובלבד והיא חיונית לקיום הפרויקט בשיעור מידתי להיקפו.

7.3. כלל, הקרן תשתתף במימון ביצוע תשתיות להנגשת אנשים עם מוגבלויות באתרים אשר מיועדים על פי ייעודם החדש לשימוש ציבורי.

7.4. עבודות גינון והשקיה לרבות התקנת מערכת השקיה.

7.5. עבודות הנדרשות לצרכי בטיחות המבקרים באתר, לרבות אך לא רק: יישור פני השטח, ייצוב המדרונות, הקמת גדרות, הצבת שילוט מתאים, כיסוי בורות ו/או מקורות מים וכל עבודה ו/או פעולה אשר לגביהן השתכנעה הנהלת הקרן כי יש בהן צורך בטיחותי.

7.6. טיפול בסילוק צמחיה המוגדרת כ"מין פולש", ככל שהיא כלולה ברשימת המינים הפולשים שהוכרה ע"י הקרן , כפי שתעודכן מעת לעת, וככל שיש בכך כדי לתרום להצלחת ביצוע השיקום ו/או תחזוקתו לאורך זמן.

7.7. במקרים מיוחדים, הקרן תהיה רשאית, על פי שיקול דעתה, לאשר ביצוע עבודות הדרושות למניעת עיכוב משמעותי של אפשרות השיקום של המחצבה, ובלבד שעלות עבודות אלו לא תעלה על כרבע מעלות השיקום המתוכנן.

7.8. באתרים המיועדים לשיקום למטרות מסחריות הנהלת הקרן תשקול להשתתף בביצוע חלק מעבודות העפר, בין היתר, בהתחשב בסדרי עדיפותה ותקציבה.

8. בהתייחס לשיקום שטח המיועד למטרה ציבורית - הנהלת הקרן תעשה מאמץ לאתר גורמים נוספים אשר ישתתפו במימון השיקום.

9. הקרן תשתתף במימון בדיקות, סקרים ומחקרים, ככל שהם דרושים לפי שיקול דעתה, לעניין שיקומה של מחצבה מסוימת או לשיקומן של מחצבות מסוג מסוים, או לאופן הביצוע המיטבי של עבודות שיקום מסוג מסוים. הנהלת הקרן תאשר מימון לעניין זה בכפוף להוראת תקנה 4(5) לתקנות, לרבות סמכויות עזר הנגזרות ממנה.

10. הקרן תשתתף במימון הכנתן של תכניות שיקום בכל רמות התכנון, לרבות הכנת נספחים נדרשים ו/או מסמכים מקצועיים נלווים על פי דרישות וועדות התכנון או גורם מקצועי מוסמך על פי כל דין. על אף האמור לעיל, הקרן לא תממן הכנת תסקירי השפעה על הסביבה. בנוסף, הנהלת הקרן תשמור לעצמה שיקול דעת לממן נספחים נדרשים , כגון נספח תחבורה או נספח ניקוז, או ייעוץ אקולוגי, מקום בו התוכנית מייעדת את השטח לצרכי ציבור, להבדיל מצורך מסחרי ו/או כלכלי. בכל מקרה, השתתפותה של הקרן במסמכים ו/או בייעוץ כאמור, תהיה רק במקום שבו , לדעת הנהלת הקרן, משרתים נספחים אלה, באופן ישיר, את תכלית השיקום.

11. כלל, בכל הנוגע לביצוע עבודות תשתית, הקרן תתמקד בביצוע עבודות העפר הנדרשות בלבד, הנהלת הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך, בהתייחס לשטחים המיועדים לשימוש ציבורי.

12. כלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון פעולות הנדרשות לצרוך ניקוי ו/או סילוק פסולת שנשפכה באתר של מחצבה נטושה. הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך ובלבד שימצא מקור נוסף אשר ישתתף במימון.
13. כלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון שיקום מחצבות עתיקות, כמשמעותו של המונח "עתיקה" בחוק העתיקות, למעט השתתפות במקרה בו נדרש שיקום בשל פגיעה סביבתית - נופית או בטיחותית.

14. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון פעולות שימור מבנים ומתקנים, והצגת היסטוריית החציבה במחצבות, הכל בתנאים ובהיקף שיקבעו על ידי הנהלת הקרן לפי שיקול דעתה.
15. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון שילוט הכוונה וכן שילוט הדרכתי באתרים ששוקמו על ידה, ככל שסברה ששילוט כאמור הינו השלמה נדרשת להסברת פעולת השיקום ו/או הערכים המצויים באתר שנחשפו ו/או הוצגו בעקבות השיקום ו/או לעבודה שביצעה הקרן במקום. עצם ההשתתפות במימון כאמור, לרבות התנאים לו והיקפו, יקבעו על ידי הנהלת הקרן על פי שיקול דעתה ובאפשרות המימון על ידי גורם חלופי. בכל מקרה תממן הקרן שילוט מתאים ,לפי שיקול דעתה, המציין את ביצוע עבודות השיקום על ידי הקרן.
16. הקרן תשקול השתתפות במימון אמצעי הצללה בהיקף מינמיאלי הכרחי, מקום בו סברה שהמדובר בצורך חיוני לפעילות באתר המשוקם, ובהעדר מקור מימון זמין חלופי לביצועו, או בהתקיים נסיבות מיוחדות אחרות המצדיקות זאת ,לפי דעתה, והכל ובלבד שהמדובר באתר הפתוח לרווחת הציבור.
17. הקרן תשתתף, בתנאים ובהיקף לפי שיקול דעתה, בשיקום מחצבות החושפות תופעות טבע ייחודיות תוך במימון הצגתן.
18. הקרן תממן שיקום מחצבות באפיקי נחלים בהם התבצעה כרייה, לרבות בנית גביונים ורכישת חומר הגלם לביצוע השיקום והובלתו לאתר, מקום שהדבר נדרש. היקף השתתפותה של הקרן בביצוע שיקום כאמור תעשה בהתחשב באמות המידה המפורטות לעיל ותוך התחשבות באמצעי המימון של רשויות הניקוז.
19. קרן תשתתף במימון הכנת מסמכי תכנון ותקציב שיקום לפי הפירוט להלן:
    19.1. תכנית שיקום, על פי הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-5691.
    19.2. תכנית שיקום, על פי הוראות חוק הניקוז.
    19.3. תכניות עבודה מפורטות לביצוע השיקום.
    19.4. נספחים תכנוניים/גיאולוגיים/סביבתיים הנדסיים נדרשים לביצוע השיקום, כמפורט להלן:
        19.4.1. תכניות עבודה מפורטות.
        19.4.2. מפרטים טכניים.
        19.4.3. כתבי כמויות.
        19.4.4. מסמכי מכרז על נספחיהם
        19.4.5. אומדן מתכנן.

19.4.6. חוות דעת מקצועיות נדרשות.

נספח 4

שיקום מחצבה נטושה – היכן מתחילים? מדריך לרשויות המקומיות

אודות הקרן לשיקום מחצבות

הקרן הינה הגוף המרכזי במדינת ישראל שאמון על שיקום המחצבות. תפקידה של הקרן הוא להחזיר שטחים בהקהסתיימה החציבה לרווחת הציבור, וזאת על ידי שיקומם לטובת שטחי תיירות, פארקים ,מרכזי לימוד גיאולוגיים,תעשייה, ניקוז ושימושים נוספים לטובת הציבור כולו. מחצבות משוקמות משדרגות את האזור מבחינה סביבתית,ציבורית, ונדל"נית ובכך משרתת הקרן אינטרס לאומי וציבורי לשמירה על ערכי הטבע והנוף. בתום השיקום מעבירה הקרן את האחריות הכוללת על האתר המשוקם ותפעולו לידי הרשות המקומית/האזורית הרלוונטית, מכאן חשיבות עצומה לשיתוף פעולה בתהליך מצד

הרשויות המקומיות כחלק מרכזי בהצלחתו.

שיקום לדוגמא: מחצבת אפיק ברמת הגולן
מחצבת אפיק אשר משטחה נחצב טוף במשך שנים וכתוצאה מכך הפכה לאתר לא חוקי להשלכת פסולת בניין, שוקמה לפארק תיאטרון פתוח לרווחת הציבור, בשיתוף המועצה האזורית גולן.

לפני השיקום

לאחר

השיקום**איך אני יודע אם באזורי קיימת מחצבה נטושה?**

הקרן הכינה סקר מחצבות נטושות. בסקר נכללו כל המחצבות הנטושות ברחבי הארץ. הסקר מופיע באתר האינטרנט של הקרן. מוצע להיכנס לאתר בכתובת: kasham.org.il, ולבדוק האם באזורך מצויות מחצבות נטושות. כמו כן דו"ח המחצבות הנטושות מופיע כשכבה באתר המפות הממשלתי בכתובת www.govmap.gov.il - שם השכבה מחצבות נטושות.

איתרתי מחצבה בתחום השיפוט של הרשות שלי- כיצד אני מברר אם היא הוכרזה כנטושה? מי מכריז על מחצבה כנטושה?

בהתאם לפקודת המכרות, המפקח על המכרות במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, רואה שבאתר המחצבה מוצה החומר לפיכך הוא רשאי להכריז על המחצבה כנטושה.
לפיכך מי שמעוניין בהכרזה על מחצבה כנטושה, יכול לפנות למפקח על המכרות או/ו לקרן לשיקום מחצבות, בבקשה להכריז על המחצבה כנטושה הראויה לשיקום.

לאחר שמחצבה מוכרזת כנטושה- מה השלב הבא ולמי פונים כדי לקדם את השיקום?

לאחר שאותרה מחצבה נטושה, וברשות המקומית הוחלט שיש צורך לשקמה, יש לנקוט ב-2 צעדים ראשונים חשובים:

1. יש לערוך פרוגרמה ובה יפורטו המטרות שלשמם רוצים לשקם את שטח המחצבה.
2. יש לאתר את השטח של המחצבה על גבי מפה.

את החומר הנ"ל יש לשלוח למזכירות הקרן לשיקום מחצבות - רח' מנחם בגין 125, תל אביב.

מה ניתן לעשות עם מחצבה נטושה? אילו שימושים ניתן לעשות באתר לאחר השיקום?

על פי החוק והתקנות, הקרן לשיקום מחצבות מממנת תכנון ושיקום של מחצבות נטושות בהתאם ליעוד שיקבע, והכל בהסכמת בעלי הקרקע, (רשות מקרקעי ישראל, או בעלים אחר לפי העניין).

בדרך כלל רשות מקרקעי ישראל מסמיכה את הקרן לתכנן שיקום של שטחים למטרות ציבוריות שאינם למטרותמסחריות.
דוגמאות לתכנון ושיקום מחצבות בהתאם לנאמר לעיל: פארק עירוני, חניון דרכים, שטח ציבורי פתוח, שמורת טבע, גן לאומי ,שטחי יער ובדומה.

כמה זמן נמשך תהליך השיקום בדרך כלל?

תהליך השיקום כולל הכנת תכנית בנין עיר בהתאם לחוק התכנון והבניה, תכנית מפורטת לביצוע השיקום הכוללת כתב כמויות ,מפרט טכני ואומדן מחירים.

לאחר אישור התוכנית המפורטת ע"י הנהלת הקרן, יש להכין היתר בניה כחוק.

לאחר קבלת היתר הבניה, הקרן מפרסמת מכרז פומבי לביצוע עבודות השיקום (אך מגבילה את המכרז במתן זכות סירוב ראשון למפעיל המחצבה האחרון, בהתאם לחוק).

משך זמן ביצוע השיקום נמשך בד"כ מספר חודשים. משך אישור התכנית יכול להימשך ממספר חודשים עד מספר שנים בהתאם לעבודת ועדות התכנון המוסמכות,.

בטרם פרסום המכרז, הקרן חותמת על הסכם עם הגוף העתיד לקבל לחזקתו את השטח המשוקם, (רשות מקומית ,גוף ממלכתי אחר), בו הוא מתחייב לתחזק את השטח בגמר עבודות השיקום מרגע שתועבר אליו האחריות על השטח המשוקם.

מחצבות מגדל צדק, הטיילת הצפונית במהלך השיקום, צילום: אולניק - חברה להובלה עבודות עפר וכבישים בע"מ

מה נכלל במסגרת "סל השיקום" של הקרן לשיקום מחצבות?

עבודות שיקום המחצבות כוללות בדרך כלל עבודות עפר, גינון והשקיה. ניתן לראות פירוט של העבודות במסמךהמדיניות של הקרן המפורסם באתר.

מי מבצע את השיקום ומי מממן את העבודות?

את השיקום מבצע בעל זכות הסירוב הראשון או אם ויתר עליה, הקבלן שזכה במכרז הפומבי שפורסם ע"י הקרןלשיקום מחצבות. הקרן משלמת עבור ביצוע העבודות ישירות לקבלן, כנגד ביצוע בפועל ואינה מעבירה תקציביםלרשויות המקומיות
.

האם אפשר שאת העבודה יבצעו ספקי שירות מהאזור?

הקרן לשיקום מחצבות כפופה להוראות חוק חובת מכרזים ובהתאם לכך, לא ניתן לתת העדפה לספקי שירות מהאזור הגיאוגרפי הסמוך דווקא. הקרן מפרסמת מכרז פומבי בו נכללים תנאי סף המגדירים את הרשאים להשתתף במכרז, לפי סוג העבודות הנדרשות.

לאחר סיום השיקום- מי אחראי על האתר ומה תפקידו?

כאמור – עוד בטרם פרסום המכרז הפומבי לביצוע עבודות השיקום, מחתימה הקרן את הרשות המקומית או גוף העתיד לקבל לחזקתו את השטח המשוקם, על הסכם בו היא מתחייבת לקבל אחריות על השטח ולתחזק אותו בגמר עבודות השיקום .
בהתאם להסכם, בסיום השיקום מוסרת הקרן את האחריות לשטח לרשות המקומית ומאותו רגע הוא נמצא באחריותה המלאה.

מחצבות מגדל צדק, הטיילת הצפונית במהלך השיקום, צילום: אולניק - חברה להובלה עבודות עפר וכבישים בע"מ

עבור רט"ג